

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Prawa boskie a prawa ludzkie. Omów zagadnienie na podstawie *Antygony* Sofoklesa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Sofokles, *Antygona*

EPOKA

Starożytność

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Na co dzień każdy człowiek, wierzący czy też nie, postępuje raczej zgodnie z pewnymi zasadami moralnymi. Wie, że w relacjach międzyludzkich trzeba się wzajemnie szanować zamiast poniżać i krzywdzić. W tym sensie przykazania: „miłuj bliźniego swego”, „nie zabijaj”, „nie kradnij”, „nie pożądaj rzeczy bliźniego swego” są podstawą zdrowego społeczeństwa. Czasem jednak prawa boskie i prawa ludzkie stoją ze sobą w sprzeczności.

Z LEKTURY

sceny i postacie z lektury bazowej omówione pod tezę

W starożytnej Grecji prawo boskie nakazywało grzebać zmarłych. W przeciwnym wypadku ich dusze nie mogły wejść do Hadesu, a tym samym były skazane na wieczną tułaczkę. Z kolei według prawa

ludzkiego zdrajcy i zbrodniarze nie zasługiwali na godny pochówek.

Przed takim dylematem stanęła Antygona, tytułowa bohaterka tragedii Sofoklesa. Dziewczyna miała dwóch braci - Polinejkesa i Eteoklesa. Obaj zginęli, przy czym pierwszy z nich został uznany za zdrajcę, bo wystąpił przeciw Tebom i swojemu bratu. Tym samym - zgodnie z rozporządzeniem króla Kreona - tylko Eteokles, a więc obrońca ojczyzny, zasługiwał na pogrzeb. Ciało Polinejkesa miało zostać na polu bitwy, gdzie na pewno rozszarpią je dzikie zwierzęta. Decyzja Kreona wydaje się sprawiedliwa z ziemskiego punktu widzenia, ale w oczywisty sposób narusza prawo boskie.

Antygona musiała więc dokonać trudnego wyboru. Gdyby pochowała brata, jak nakazywało prawo boskie, Kreon skazałby ją na śmierć. Jeśliby zaś posłuchała władcy, naraziłaby się bogom. Wybór ten był więc tragiczny, bo nie dawał żadnej nadziei na szczęśliwe zakończenie.

Antygona wybrała prawo boskie. W konsekwencji król zamknął ją w grocie i skazał na powolną śmierć. Dopiero wróżbita Tejrezjasz ostrzegł Kreona, że jeśli nie ułaskawi dziewczyny, na Teby spadnie nieszczęście. Było jednak za późno: Antygona odebrała sobie życie.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

We współczesnej literaturze również widać, jak zderzają się prawa boskie i ludzkie. Na szczególną uwagę zasługują *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Książka skupia się na wydarzeniach z okresu II wojny światowej. Bohaterowie: Rudy, Alek i Zośka próbowali przeżyć z dnia na dzień, a przy tym bronić ojczyzny. W tym celu konspirowali przeciwko Niemcom, szpiegowali ich, a czasem nawet zabijali. Choć to oczywiste złamanie piątego przykazania, prawo ludzkie nie zna litości dla wrogów ojczyzny.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Różnice między prawami boskimi i ludzkimi wynikają z natury świata i człowieka. Ludzie postrzegają rzeczywistość racjonalnie. Wierzą, że zbrodnia musi zostać ukarana, nawet jeśli jest to niezgodne z wolą bogów. Tak właśnie było w przypadku *Antygony* Sofoklesa. Bohaterowie *Kamieni na szaniec* muszą zaś łamać przykazania Boże, żeby chronić bliskich i ojczyznę.